

Vandaar dien bitteren haat tegen het Oude Testament en schier nog erger tegen Jehovah, den God van het O. T. De grootste zonde van het Protestantisme is, dat het 't Oude Testament tot Volksboek heeft gemaakt; en van Luther, dat hij het bijbelgebruik van het Jodenboek in het Duitsche volk heeft gebracht. Daardoor is de „woestijndämon" Jehovah, de God van Europa geworden. En het is nu de taak der Duitsche kerk, het Duitsche volk van dien Jodenbijbel met zijn slaven- en loonmoraal te bevrijden. Zelfs door krant en brochure wordt die haat tegen het Oude Testament tot in schoolverrek en woonkamer gebracht. Waar de ouders door traditie er nog aan vasthouden, vraagt zich de jeugd al meer af: „Waarom houdt de kerk nog steeds aan het Oude Testament vast? Vele predikanten stemmen reeds in met Dr Kupsch, die verklaarde: „Wij nationaal-socialisten weigeren een kerk te betreden, waarin het Oude Testament nog als een heilig boek geldt. De nationale eenheid moet worden bekrachtigd door het geloof dat het Oude Testament verzaakt!"

Het antisemitisme in Duitschland keert zich dan ook niet alleen tegen de Joden, maar evenzeer tegen de Christelijke kerk.

Niet alleen het Oude, ook het Nieuwe Testament moet het ontgelden. Ook dat is veel te joodsch en moet van alle joodsche smetten gezuiverd worden. Dat is de reformatische taak der bijbelcritiek. Het argelooze Bijbelgeloof der Protestanten moet onherroepelijk verdwijnen. Alle joodsche en evenzeer alle Christelijke elementen, die er door Mattheüs, Paulus e.a. zijn ingedragen, moeten er uit verwijderd worden. Alleen een bijbel met germaansche waarden mag er overblijven. Eigenlijk moet er naast of nog beter in de plaats van de vier Evangelien een nieuw of vijfde Evangelie geschreven worden, het „notwendige fünfte Evangelium", zooals Rosenberg zei, en dan niet door een kerkelijke vergadering, maar door een volbloed nationaal-socialist. Dan eerst krijgt het Duitsche volk het echte germaansche evangelie. Maar ook daarbij kan men niet blijven staan. Want wie het Oude Testament uit het Nieuwe Testament verwijderd, houdt geen wezenlijken Bijbel over. Augustinus heeft het eens heel duidelijk gezegd: Novum Testamentum in Vetere latet, Vetus Testamentum in Novo patet, het N. T. is in het Oude verborgen, het O. T. is in het Nieuwe geopenbaard. Het eene zit aan het andere onverbreekelijk vast. Valt het eene, dan valt ook het andere. Het heimelijke doel zal dan ook wel zijn het Duitsche volk van zijn Bijbel en van den God des Bijbels te berooven.

Voor Christus en Zijn kerk is er in dit stelsel natuurlijk geen plaats. Rosenberg en Dinter deden nog een poging om hem te redden. Hij was niet van Joodsche afkomst, niet naar het vleesch uit Israël. Hij zou uit een Syrischen vader en een Romeinsche moeder zijn gesproten. Dat Hij „nordisch" bloed heeft verklaart Rosenberg aldus, dat hij uit het heidensch Galilea stamt, waar vroeger de Amorieten woonden, en uit die menschen met „arisch" bloed in de aderen is later de mensch Jezus geboren. Maar zelfs die poging om Jezus als Ariër te behouden kon bij de „Duitsche geloofsbeweging" geen genade vinden. Ludendorff hijv. moest er niets van hebben. Hij wees Christus als „Vollblutjude" radicaal af. Zoo blijft er slechts een religie zonder Christus over.

Daaruit volgt per consequentie dat er ook geen „kerk van Christus" mag bestaan. Aanvankelijk verzekerde Hitler plechtig de Godsdienstvrijheid der kerken te zullen eerbiedigen. Maar in hoeverre? Antwoord: „vrijheid van alle godsdienstige belijdenissen van den Staat, voor zoover zij niet voor diens bestaan gevaar opleveren en in strijd zijn met het zedelijkheids- en moraalgevoel van het Duitsche ras". De totalitaire staat is het meerdere; de bestaande kerken zijn het mindere. En „voor zooverre" het mindere, d.i. de kerk, het meerdere niet in gevaar brengt, mag zij bij de gratie van den Staat bestaan. In dat „voorzooverre" zit juist het gevaar. Volgens het Nationaal-Socialisme is het hoogste gezag wat de overheid gebiedt of verbiedt. Volgens de Schrift is het hoogste gezag wat God gebiedt of verbiedt. Zoodra nu de Overheid gebiedt wat God in Zijn Woord verbiedt, moet de Kerk weigeren de Overheid te gehoorzamen.

Bij de doorwerking der Nationaal-Socialistische wereldbeschouwing blijkt dan ook duidelijk, dat de Kerk in gevaar is en al meer in gedrang komt. De Mythe van het ras en het bloed is ook een nieuwe religie van het bloed. Zij is de grondslag van een „nieuwe kerk", de kerk van het Duitsche ras. Het zaad dier nieuwe kerk bestaat uit de begraven lichamen der miljoenen gesneuvelden. Zij zijn de martelaren van het nieuwe geloof, van de mythe der 20ste eeuw. Alleen die nieuwe kerk heeft in de toekomst recht van bestaan. Alle oudere geloofsrichtingen en kerken moeten het veld ruimen: Rosenberg zei het duidelijk: „Het Katholicisme, Protestantisme, Jodendom, Naturalisme, moeten voor een nieuwe Wereldbeschouwing het veld ruimen, zoodat er niet meer aan gedacht wordt, evenals de lampen uitgedaan worden wanneer de morgenzon over de bergen schijnt."

JOH. J.

UIT DE SCHRIFT

Christus, de Eersteling dergenen, die ontslapen zijn.

Maar nu, Christus is opgewekt uit de dooden, en is de Eersteling geworden dergenen, die ontslapen zijn.

1 Korinthe 15:20.

Daar is een dwaling bij sommige geloovigen in Korinthe, n.l. dat zij loochenen de lichamelijke opstanding.

En daar is de eere van den Verrezen Zaligmaker mee gemeoid! Die afwijking in de leer beteekent ten diepste een beleediging voor den triomfeerden Paaschvorst, en een verarming voor Zijn volk, met Hem in den hemel gezet!

Beste broeders — zoo betoogt Paulus — gij acht terecht de opwekking van uw Heiland het fundament van uw geloof — maar nu staat ge bij uw lieve afgestorvenen, en nu zegt ge: „uit is het... dij is het laatste — de ziel vaart wel op tot Christus, haar Hoofd, maar het vleesch keert weer tot stof, en daar is geen hoop voor!" broeders, hoe komt ge daar bij? indien er geen opstanding der dooden is, zoo is Christus ook niet opgewekt! En dat gaat Paulus nu in een kleurig en krachtig betoog uiteenzetten.

De Apostel gebruikt hier voortdurend den ambtsnaam van den Zaligmaker, omdat hij wil aantoonen, dat er een onverbreekelijke eenheid is tusschen het Hoofd en het lichaam — tusschen Jezus en Zijn volk.

O, hoe geestdriftig en welsprekend wordt Paulus: de opwekking van Christus is immers de zenuw van het Christendom!

Want Christus is om ons verordineerd tot Middelaar — om ons afgedaald in smaad en vloek — om ons gegaan den weg van kruis en dood... maar ook: om ons is Hij verrezen uit het graf — om ons is Hij met eer en heerlijkheid gekroond — om ons leeft Hij, altoos voor ons biddend — om ons is Hij in den hemel, om daar te bewijzen, dat er aan het volk, waarvoor Hij Zich in den dood gegeven heeft, geen sprankje van ongerechtigheid, geen pluise van vloek meer is te ontdekken... en als er zoo'n onlosmakelijke eenheid tusschen het Hoofd en het lichaam is, welnu, dan is het absurd, wél te gelooven: Christus is verrezen — niet te aanvaarden: ook ons lichaam zal uit het stof opstaan!

Broeders — zoo wil Paulus zeggen — is uw veronderstelling, dat er geen lichamelijke opstanding is, juist... nu, dan is onze prediking ijdel, want dan hebben we tegen God in getuigd, dat Hij den Christus heeft opgewekt.

Waarom durven wij Jezus den Gekruisigde als Zaligmaker te prediken? Omdat wij een levenden Heiland hebben — en als gij nu volhoudt, dat er geen wederopstanding des vleesch is, dan is uw geloof ijdel, ja, het is vergeefs — het baat u niets — het brengt u geen gewin, want als Christus niet is opgewekt, dan zijt ge nog in uw zonden! Hoe weet ge, dat Hij uw zonden in Zijn vleesch heeft gehecht, aan dat barre kruis? Alleen, doordat Christus is opgewekt!

Welnu, als dat niet zoo is (en dat is niet zoo, wanneer gij loochent de lichamelijke opstanding) — dan zijt ge nóg in uw zonden, want dan ligt Christus nog in uw graf, en over dat graf heeft nog de vloek Gods. Dan is beschuldiging op beschuldiging tegen in te brengen. Wie is het, die verdoemt? God is het dan, Die u verdoemen moet... ach, dan zijn verloren degenen, die in Christus ontslapen zijn. Indien er geen wederopstanding des vleesch is — wat dan? Dan zijn we de ellendigsten van alle menschen!

Maar nu...!

Welk een volle, heldere, jubelende orgeltoon! Wat ellendigsten van alle menschen! we zijn de rijksten, de gelukkigsten — neen, de eenig-rijken, allén de gelukkigsten.

Wat nu? nu Christus de Paaschvorst is? nu Hij is opgewekt uit de dooden?

Hij is de Eersteling geworden dergenen, die ontslapen zijn.

Al de Zijnen volgen Hem, noodzakelijk. Ze worden met Hem begraven in Zijn dood — ze staan met Hem op in Zijn opstanding!

Christus de Paaschvorst — dat wil zeggen: Hij heeft u, o volk van God, gekocht naar lichaam en ziel.

Daar kan de dood geen inbreuk meer op maken — niets kan u scheiden van de liefde Gods, in Jezus Christus, onzen Heere!

De eeuwige dood niet — want deze Christus heeft in Zijn bloedzwaren lijdensgang, in Zijn benauwde hellevaart, den vollen vloek opgeteerd! En Hij is opgestaan — God is het, Die rechtvaardig maakt — wie zal beschuldiging inbrengen tegen Zijn uitverkorenen?

De geestelijke dood niet — want deze Christus heeft u met Zijn bloed zóó gekocht, dat Hij u den levendmakenden Geest heeft verworven — die Geest strijdt tegen uw vleesch, uw ouden mensch, en heiligt u, en leidt u tot de overwinning

— en eenmaal, eindelijk, zult ge onbevlekt gesteld worden onder de gemeente der uitverkorenen!

De lichamelijke dood niet — want Christus, uw Verlosser en Levensvorst, is de Eersteling dergenen, die ontslapen zijn... schrijft het maar op uw rouwkaarten, zoodat ze, ondanks hun zwarten rand, toch feestberichten zijn — beiftelt het maar op uw grafzerken, zoodat ze, door de sprake der vergankelijkheid heen, toch predikers zijn van de onverderfelijke: in Jezus ontslapen!

dat is: met Christus opgestaan, in Hem ten hemel in gezet — o, volk van God, belijdt het, met juichende stem, over de snikken van uw hartsverdriet heen, in sterfhuis en op doodenakker, over de geopende en de gesloten groeve der vertering heen: „ik geloof... de wederopstanding des vleesch, en een eeuwig leven!"

J. SMELIK.

KERKELIJK LEVEN

Hartelijk welkom.

Nu Prof. Dr K. Schilder D.V. bij het verschijnen van het volgende nummer van dit blad wederom in ons land aangekomen zal zijn, willen wij niet nalaten, hem reeds in dit nummer een hartelijk welkom bij zijne terugkomst thuis en in den redactiestoel toe te roepen.

Hij heeft een maandenlangen ingespannen arbeid achter den rug.

Eenige rust ware hem van harte gegund.

Maar de omstandigheden laten die moeilijk toe.

Moge dan de Heere hem sterken en leiden ook bij zijnen velen arbeid, dien hij nu wederom hier zal hebben te verrichten als Hoogleraar aan de Theologische School, en als Redacteur van „De Reformatie", en in de andere verhoudingen of hoedanigheden, waarin hij werkzaam moet zijn.

Over de vrucht van zijn optreden en spreken in Amerika is het nu nog veel te vroeg om recht te oordeelen.

Het goede zaad is niet in eens groot.

Veel geestelijke vrucht wordt in dit leven niet zichtbaar.

Eerst met den oordeelsdag wordt alles openbaar.

In velerlei opzicht geldt: oordeelt niets vóór den tijd, I Cor. 4:5.

Welke is de blijvende, zichtbare vrucht in Amerika van het optreden aldaar van Dr A. Kuyper in 1888, en van Dr H. Bavink in 1908?

Het is bij allerlei geestelijken arbeid veelal een zaaien in hope.

Wij hebben maar steeds te vragen, wat God van ons eischt, en te doen hetgeen waartoe Hij roept, om uitkomst en vrucht daarvan over te laten aan Hem.

Hartelijk welkom, dus, Prof. Schilder, bij Uwe terugkomst in Nederland en te Kampen en in den redactiestoel van „De Reformatie".

De Heere geve U kracht en wijsheid en alles wat U noodig is, om den menigvuldigen arbeid, dien Hij U nu hier wederom oplegt, naar Zijnen wil te volbrengen, zoodat Zijn zegen er op rusten mag.

S. GREIJLDANUS.

Een belangrijk opstel. (IV.)

Heeft Prof. Dr J. Wille aldus Calvijn's gedachte over, en houding ten aanzien van, het toneel uiteengezet, dan gaat hij over tot de bespreking van Beza en anderen. „Onder Beza werden in Genève geen spelen opgevoerd. Zelfs geen schoolspelen vind ik vermeld bij Choisy, waar hij het onderwijs in onderdeelen nagaat. De allegorische stukjes bij de verbondsvernieuwing van 1584 met Bern waren wel een uitzondering; Beza zelf had toegezien, dat men niets ergers op touw zette. Bij eenzelfde gelegenheid waren zoo in 1568, en in 1558 onder Calvijn, dergelijke spelen hoogstwaarschijnlijk door scholieren, vertoond", blz. 123.

Vroeger, te Lausanne, heeft Beza zelf een stuk geschreven over Abraham's offering van Izaak. „Dat Beza tijdens zijn werkzaamheid in Lausanne zijn Abraham sacrificant voor zijn leerlingen, als schoolspel, heeft geschreven, getuigt hij zelf", blz. 123. Maar in 1572, drie maanden vóór den Bartholomeusnacht, nam de Synode te Nimes, waar Beza, hoewel op eigen verlangen geen voorzitter als het vorige jaar te La Rochelle, toch grooten invloed had, een besluit, waarbij het aan de geloovigen ongeoorloofd verklaard werd schouwspelen bij te wonen, en bijzonder die van stukken uit de Heilige Schrift. Welk verbod van Bijbelsche stukken nog verscherpt werd door de Synode te Figeac in 1579.

Het besluit der Synode te Nimes in 1572 luidt: Het zal aan de geloovigen niet geoorloofd zijn bij te wonen profane schouwspelen als toneeldansen, blijspelen, treurspelen, kluchtspelen, zij het dat men ze in het openbaar vertoont, of particulier; omdat zij te allen tijde door de kerken Gods verboden zijn als ongeoorloofde vermakelijkheden, en die de goede zeden bederven, bijzonder wanneer de Heilige Schrift daarin geprofaneerd wordt. Maar wanneer de School het voegzaam oordeelt voor de oefening der jeugd om historische stukken voor te stellen, die niet in de Heilige Schrift bevat zijn (die ons niet gegeven is om ons tot tijdverdrif te dienen, maar om gepredikt te worden, en tot onze bekeering en troost), mits dit slechts zelden geschiede

en met ad-

zal, zullen
Prof. Wil
— (van 157
van het be
zagen: afke
lating van
Maar geheel
stof: die go
voorbeeld
Hoe moeten
Op deze v
scheiden ge
de heilige
spel", blz.

„Duidel
de meening
over het Te
sche reform
vervolgens
Engeland".

Ten aanz
Wille een
Cornelius,
blz. 132 v.,
ven: „Maar
jonge geref
volmaakt e
Arnold Cro
in de Hol
Zuid-Nederl
prins; Feu
kon hier
gezaghebbe
Universiteit
gematighe
Taffin bij W
van Croese
Croese en
onder Beza
banden me

Hij verv
aangedrong
tot een alg
En Taffin
wil doen, w
heeft hij re
van dat be
we in Fran
1572; en al
vernamen...

gereformee
daarvóór,
strijd moes
piëtistische
geusen een

Verder s
van kerk
werd niet
de Engelsc
ginne af
Frankrijk;
schen toena
de oorspron

Prof. W
Gereformee
werd bepa
het toneel
dan op blz.
„Men gaat
staat, niet
Het beroep
ook reeds
verfoerd.

In geen
of bijbelse
stof voor t
tegen het t
te vervolge
maten verk
uit het gam
maakt over
de Gereform
geheel tot
het zeer m
en de heili
lijk het o
ontrek den
van on- en
huiten ged
in zwang
men in ve
van zijn be
eeuw schij
157 v.

Hij bespa

1) „Il ne
tacles profan
Tragedies, c
en particulie
par les Egli
corrompent
Salute Ecri
juge convers
histoires qu
(laquelle ne
Pasceus, a
et Consolat
l'avis du Ce
representati

bevekt gesteld verkoren!

— want Christus de Eersteling prijft het maar anks hun zwaar — beitel het door de sprake edikers zijn van ontslapen!

1, in Hem ten belijdt het, met in uw hartsverdenakker, over e der vertering opstanding ig leven!

J. SMELIK.

EVEN

t verschijnen van lerom in ons land alaten, hem reeds i bij zijne terug te roepen.

gespannen arbeid

gund.

moelijk toe.

in leiden ook bij n hier zal hebben de Theologische eformatie", en in eden, waarin hij

en spreken in om recht te oor ot.

leven niet zicht les openbaar.

ets vóór den tijd,

ucht in Amerika Kuyper in 1888,

veelal een zaaien wat God van ons Hij roept, om de laten aan Hem. r, bij Uwe terug t in den redactie

eid en alles wat arbeid, dien Hij ijnen wil te vol ten mag.

GREIJLDANUS.

n's gedachte over, neel uiteengezet.

Beza en anderen. spelen opgevoerd. meld bij Cholsy, t nagaat. De alle- euwing van 1584 g; Beza zelf had uw zette. Bij een- en in 1558 onder arschijnlijk door

zelf een stuk ge- Izaak. „Dat Beza nne zijn Abra- ngen, als school- f", blz. 123. Maar artholomeusnacht, hoewel op eigen orige jaar te La n besluit, waarbij verklaard werd ler die van stuk- od van Bijbelsche Synode te Figeac

n 1572 luidt: Het zijn hij te wonen nsen, blijspelen, t men ze in het adat zij te allen zijn als ongeoor- goede zeden be- e Schrift daarin School het voeg- eugd om historie- te Heilige Schrift ons tot tijdsverdrif- den, en tot onze zelden geschiede

en met advies der Classis, die het onderwerp bepalen zal, zullen deze voorstellingen geduld worden¹⁾.

Prof. Wille zegt hiervan: „Het besluit der synoden" — (van 1572 en 1579) — „sprak in hoofdzaak uit, wat van het begin of regel was geweest, zooals wij boven zagen: afkeuring van alle volkstoneel, schaarsche toelating van schoolspelen, onder strenge waarborgen. Maar geheel nieuw is de uitsluiting van alle bijbelsche stof: die gold voor de schoolspelen, althans sinds Beza's voorbeeld van 1550, veeleer voor aanbevelenswaardig. Hoe moeten we dezen ommekeer verklaren?" blz. 126. Op deze vraag kan geen antwoord uit officiële bescheiden gegeven worden. Dr Wille gist: „Het spel ging de heilige stof beheerschen, in plaats van de stof het spel", blz. 126.

„Duidelijke en groote overeenkomst is er tusschen de meening der Zwitsersche—Fransche Gereformeerden over het Tooneel, zooals die van het begin der Geneefse reformatie af zich openbaarde, en te Nîmes en vervolgens werd vastgelegd, en die der puriteinen in Engeland", blz. 130.

Ten aanzien van ons land uit dien tijd deelt Prof. Wille een brief mede van Ds J. Taffin aan Ds A. Cornelius, waarbij ook Ds Feugeray ter sprake komt, blz. 132 v., om dan op blz. 134 dienaangaande te schrijven: „Maar hier zijn drie voornamste leiders van het jonge gereformeerde kerkelijke leven in Nederland het volmaakt eens in algeheele afkeuring van het tooneel: Arnold Croese, Hollander, een man van grooten invloed in de Hollandsche kerken. Taffin, Franschsprekend Zuid-Nederlander, geliefde geestelijk raadsman van den prins; Feugeray, Franschman in merg en been (hij kon hier niet wennen, maar vertrok weer in 1579), gezaghebbend pionier aan onze jonge Gereformeerde Universiteit. Om karakter, wetenschap, beschaving, en gematigdheid van oordeel stond Feugeray zoowel als Taffin bij Willem I in hooge gunst; de „gematigdheid" van Croese's Calvinisme vinden we eveneens vermeld. Croese en Taffin hebben beiden in Genève gestudeerd onder Beza, en zij blijven naar dezen opzien, en de banden met hem aanhouden", blz. 134.

Hij vervolgt dan: „Blijkbaar heeft Croese bij Taffin aangedrongen, om den prins te bewegen, zoo mogelijk, tot een algeheel verbod van de tooneelvoortvoeringen. En Taffin is het met dien wensch hartelijk eens; hij wil doen, wat hij kan, en één lid van des prins raad heeft hij reeds overtuigd. De argumenten zijn, afgezien van dat betreffende den Zondag, geheel dezelfde als we in Frankrijk vernamen, inzonderheid te Nîmes in 1572; en als we sindsdien overal en altijd weer zullen vernemen... Voor Engelschen invloed op deze kerkelijk-gereformeerde beschouwing in Nederland van 1575, en daarvóór, zie ik geen enkele aanwijzing. De Tooneelstrijd moest nog beginnen in Engeland; en de Engelsch-pietistische inwerking op Nederland dateert men algemeen een menschengeslacht later", blz. 134.

Verder schrijft hij: „De Gereformeerde beschouwing van kerk en wereld in haar onderlinge verhouding werd niet „puriteinsch", in onzen gangbaren zin, door de Engelsche puriteinen, maar was het van den beginne af onder Farel, Calvijn, Beza in Genève en Frankrijk; ze kreeg alleen in latere tijden dien Engelschen toenaam, met een etymologische verruiming van de oorspronkelijke toepassing", blz. 135.

Prof. Wille behandelt dan wat door Synodes der Gereformeerde Kerken in ons land inzake het tooneel werd bepaald, en hoe de kerken en hare dienaren tegen het tooneel opgetreden zijn en gestreden hebben, om dan op blz. 157 v. daarvan eene samenvatting te geven. „Men gaat uit van het tooneel, zooals het concreet bestaat, niet zooals het in abstracto valt te construeeren. Het beroepstoneel is nog weinig bekend, maar wordt, ook reeds om de aloude infamie der spelers, kortweg verfoeid.

In geen geval acht men godsdienstige leerstukken of bijbelsche personen en gebeurtenissen toelaatbare stof voor tooneelspel." Hij somt dan allerlei bezwaren, tegen het tooneelspel destijds ingebracht, op, om daarna te vervolgen: „Derhalve moeten de kerken ze den lidmaten verbieden, en ze door aandrang bij de Overheid uit het gansche volksleven trachten weg te nemen. Het maakt overigens volkomen den indruk, of reeds vóór 1600 de Gereformeerde belijders in het algemeen het tooneel geheel tot de steer rekenden van wereld en zonde, en het zeer moeilijk rijmen konden met de vreeze Gods en de heiliging des levens; of de bestrijding hoofdzakelijk het oog had op de groote schare, die aan den omtrek der wordende volkerker leefde, en de menigte van on- en anti-gereformeerden... Zelfs het van ouds buiten geding staande, als taal- en voordrachtsoefening in zwang gekomen, schooldrama, beperkte, ja waarde men in vele gewesten liever, dan het vroeger of later van zijn bestemming te zien vervreemden... In de 17de eeuw schijnt het ook geleidelijk af te sterven", blz. 157 v.

Hij bespreekt daarna nog weer andere personen, om

1) „Il ne sera pas permis aux Fideles d'assister aux spectacles profanes comme aux Danses de Theatre, aux Comedies, Tragedies, ou Farces, soit qu'on les represente en public, ou en particulier; parce qu'ils ont été defendus de tous tems par les Eglises de Dieu, comme des amusements illicites et qui corrompent les bonnes moeurs, particulièrement lorsque la Sainte Ecriture y est profanée. Mais si le College (= school) juge convenable pour exercer la jeunesse de représenter des histoires qui ne soient pas contenues dans la Sainte Ecriture (laquelle ne nous a pas été donnée pour nous servir de Passetems, mais pour être prêchée, et pour notre Conversion et Consolation) pourvu que cela se fasse sagement, et par l'avis du Colloque (= Classis) qui en fournira le sujet, ces representations seront tolerées", blz. 125.

op blz. 164 te concluderen: „Er is een merkwaardige overeenstemming in de gereformeerde houding tegenover het tooneel allerwegen: 1572 Nîmes, 1575 Taffin, Croese, Feugeray, 1577 Daneau (Genève), 1578 Dordrecht, 1577 Northbrooke, 1579 Gosson, 1581 Middelburg".

Tenslotte is zijne einduitspraak, zooals reeds in een vorig artikel werd medegedeeld: „tot omstreeks 1620 of nog wat later vond ik in de tooneelbestrijding in Nederland, die zoo oud is als de Nederlandsche Gereformeerde Kerk zelf, geen vreemde inwerking, buiten de Zwitsersche—Fransche aanwijzbaar", blz. 168.

In het licht dezer historie blijken, mogen wij zeggen, het goed-gereformeerde én het tooneelspel moeilijk, of niet samen te gaan, maar elkander uit te sluiten, aan elkander vijandig te zijn, niet bij elkander te passen. Alle tooneelspel blijve daarom, of worde, geweerd uit alle kringen van Gereformeerden en wie den Heere willen dienen naar Zijn Woord. Dezen moeten zich verre houden van alle tooneelspel. Dat zal zijn in overeenstemming met het denken en strijden onzer Gereformeerde Vaders en Kerken in de 16e eeuw en nog later, de eeuw van het krachtige Gereformeerde leven, en dan ook eerst gaan wij in de sporen van Calvijn.

S. GREIJLDANUS.

Hulp opleiding predikant Argentinië.

Deze week mogen we een gift verantwoorden van \$5.—, afkomstig van N.N. en gezonden vanuit New-York. Uit het bijgevoegde schrijven citeeren we het volgende: „Ik hoop, dat ook deze kleine bijdrage, onder 's Heeren zegen, nog mag medewerken om een bres te schieten in den muur van ongelooft en onverschilligheid, welke Zuid-Amerika wel schijnt te omgeven".

Hartelijk dank voor brief en gift!
Gironummer van Prof. Schilder: 127278.
L. DOEKES.

De Groote Catechismus van Zacharias Ursinus.

(XXXII.)

291. Wat is; doopen in den Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes?

Het is in opdracht van God door deze plechtige handeling betuigen, dat hij, die aldus gedoopt wordt, tot genade aangenomen wordt door den eeuwigen Vader, om den wille van den Zoon, en geheiligd wordt door den Heiligen Geest.

292. Is dan deze plechtigheid voor allen, die met water gedoopt worden, een getuigenis der zaligheid?

Neen; maar alleen voor de geloovigen. Want wie niet geloofd heeft, ook al is hij gedoopt, die moet verdoemd worden, zegt de Heere.

293. Maar daar de kinderen nog niet met het geloof begaafd zijn, worden zij dan wel met recht gedoopt?

Met recht. Want het geloof en de belijdenis ervan worden vereischt in de vyfjassenen, omdat zij op andere wijze in 't verbond Gods niet kunnen opgenomen worden. Voor de kinderen echter is het genoeg, dat zij door den Geest van Christus naar den aard (of de mate) van hun leeftijd²⁾ geheiligd worden.

294. Waarom moeten zij gedoopt worden?

Ten eerste, omdat God vordert, dat allen, die Hij door Zijn verbond Zich toeëigent, door den Doop zullen onderscheiden worden. De kinderen der geloovigen echter zijn en blijven deelgenooten van het genadeverbond³⁾, indien zij slechts, bij het ouder worden, zich er niet van uitsluiten; omdat God verzekert, dat Hij ook hun God zal zijn en Christus, dat van hen het Koninkrijk der hemelen is.

Ten tweede, omdat de Doop voor de besnijdenis in de plaats gekomen is. Daar dan de kinderen in het Oude Testament besneden zijn geworden, en de genade Gods door de komst van Christus niet kariger maar ruimer uitgestort is, zullen ze nu ook gedoopt moeten worden.

R.

G. B.

2) pro actatis modo sanctificari.
3) socii foederis gratiae.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Over de Polemieken.

Voor ik verder ga met de beantwoording van nog op antwoord wachtende vragen moet mij toch iets van het hart over bovenstaand onderwerp. Daar is in den laatsten tijd telkens geklaagd over den bitteren toon in de polemieken.

Nu is daar op zichzelf niets tegen. Wij loopen, als wij publiek, in de pers, gaan strijden, altijd gevaar, dat wij ons wel eens teveel laten gaan.

Het is zelfs heel goed mogelijk, dat wij, zonder opzet, in onbedachtzaamheid, den tegenstander wel eens pijn doen.

Daarom, nog eens, is het goed, dat wij in dezen elkander controleeren en terecht wijzen.

Nu doet zich met betrekking tot deze zaak evenwel een eigenaardig verschijnsel voor.

De klacht over felheid in de polemieken komt in hoofdzaak van één kant.

Daar roert zich wat in ons kerkelijk leven.

Daar is, met betrekking tot allerlei onderwerpen, nieuw inzicht bezig zich baan te breken.

(Zie vervolg op blz. 228.)



De Hemelsche Landman op den Wereldakker.

Om getroost te leven, ook in den dag der benauwdheid, om zalig te sterven, als het moet bij de verdediging van de grens, is het noodig dat wij GOD zien in de gebeurtenissen van onze dagen. Daar ontbreekt veel aan, ook bij de belijders. De portretten van Hitler, Mussolini, van Chamberlain en Roosevelt zien ons iederen dag aan uit de krant en wij worden met vele al of niet goedbedoelde redevoeringen aangesproken en... al deze dingen worden zoo moede dat men het niet zou kunnen uitspreken! Van God spreken wij niet veel en daardoor missen wij den troost, die toch voor al de kinderen Gods gansch zeer uitnemend aanwezig is. De ziel die geduriglijk vreesd (en wie dat niet doet, leeft niet waarlijk!) wordt ook geduriglijk getroost. Een rijke bezaemding, die ik vond in het slot van Jesaja 28, wil ik trachten door te geven.

Wij worden daarin gewezen op het doel, den tijd en de maat der oordeelen Gods. Allereerst op het doel; ploegt de ploeger den geheelen dag om te zaaien? luidt de vraag van den profeet. Want dit staat voor den godsman vóór alle dingen vast, het ploegen is geen doel, maar de weg om tot zaaien te komen. De bodem wordt opengescheurd om plaats te bereiden aan het nieuwe leven. Door dat doel wordt ook de tijd van het ploegen beheerscht; een ploeger ploegt niet altijd door aan één stuk. Hij ploegt slechts zoolang tot de voren openliggen, dan wordt de ploeg ontspannen en de eg naar de schuur teruggebracht, dan wordt het zaad uitgestrooid met kwistige hand. Zaaiers zijn royaal; is het ploegen aan vele beperkingen onderworpen, de zaaier zaait zich in het zweet, hij is niet aan den benauwdten kant. Hij vraagt niet vooraf een scheikundige analyse van iedere aardkluit; hij laat ook wat aan het zaad over; hij durft dat!

Zoo is — zegt Jesaja — Gods wereldregering. Als de ossen voor het ploegijzer gespannen worden, staan de boordevolle zaadzakken gereed voor den dienst van het leven! O, het uitrijden van de ploegers, het wentelen van de scherpe messen door den grond, het moge ons hart voor een oogenblik met schrik slaan, het Woord des Heeren roept ons toe: ploegt de ploeger den geheelen dag om te zaaien? Het duurt nog geen werkdag lang, mijn lieve kinderen, bemoedigt ons de Hemelsche Vader.

O, hoe ruischt door deze bladzijden de geloofsroem: Ik geloof een toekomst! Ik geloof een toekomst voor het leven! Dat hebben de eerste christenen beleden toen het oude heiligdom in puin stortte, zij hebben geloofd en omheids de belofte van een toekomst voor het leven. Dat was de kracht van onze vaders toen de ploeg der vervolging sneed door den verdorven akker der gemeente en zij beleden: ik geloof een kerk, heilig, christelijk, algemeen! Dat is de kracht geweest van Groen en van Wormser, van Hendrik de Cock en Abraham Kuyper, zij hebben geloofd in een toekomst voor het leven.

Dezer dagen las ik nog eens de briefwisseling tusschen Groen en Wormser. Naar aanleiding van Wormsers boek over den Kinderdoop, had een „rechtzinnig" leeraar geschreven, dat het beter ware geweest, dat een molensteen om des schrijvers hals ware gebonden en hij in de diepte der zee ware geworpen! Want zijn verderfelijke ruimheid zou de zielen verleiden! Maar Wormser zag in het geloof Gods zaaiers uit de schuren komen, hij voorzag hoe de Landman de ploegscharen zou terugroepen. God doe ons in deze dagen leven in dat perspectief des geloofs. Zoo heeft ook de heilige Jakobus de ontwikkeling der wereldgeschiedenis gezien. De Landman is lankmoedig over den akker, verwachtende de kostelijke vrucht...

Doch dan komt ook tot ons de roeping: Weest barmhartig gelijk uw Vader in de hemelen barmhartig is. Daar zijn knechten die ploegen om te ploegen, die alleen in de ijzers gelooven, maar niet in het zaad. Daar zijn brute ploegknechten, die niets van het doel van den Landman verstaan. Daar is ook een eschatologie, een toekomstverwachting, die feitelijk een verloochening is van de verlossing door Christus en van de overwinning der genade. O, mijn broeders, is het niet alzo? Wanneer hij het bovenste van het land effen gemaakt heeft, dan strooit hij wikken, en spreidt komijn, of hij werpt er van de beste tarwe in of uitgelezen gerst, of spelt, elk aan zijn plaats. (Jesaja 28:25.)

Zoo loopt het geloof de gebeurtenissen vooruit, terwijl de ploegen uitrijden en de akker wordt opengereten, klemt het zich aan den God des Levens en ziel... een zaaier ging uit om te zaaien!

N. B.